

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 73 0 P 021659 22 Rev
Banjaluka, 04.10.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja P.B. iz K., koga zastupaju punomoćnici R.M. D. i T.D. – Č., advokati iz B., protiv tuženog J.k. d.o.o. G.P., koga zastupa punomoćnik D.P., advokat iz B., radi naknade štete, vrijednost predmeta spora: 66.986,52 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 73 0 P 021659 21 Gž 2 od 11.4.2022. godine, na sjednici održanoj dana 04.10.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja i presuda Okružnog suda u Banjaluci broj: 73 0 P 021659 21 Gž 2 od 11.4.2022. godine preinačava te se tužitelju, na ime naknade nematerijalne štete dosuđuje: iznos od 10.000,00 KM, za trpljenje duševnog bola zbog smanjenja životne aktivnosti; iznos od 2.500,00 KM, za pretrpljene fizičke bolove; iznos od 2.000,00 KM, za pretrpljeni strah; iznos od 2.500,00 KM za trpljenje duševnog bola zbog naruženosti, sve sa zakonskom zateznom kamatom od 23.7.2021. godine do isplate i iznos od 3.569,75 KM, na ime materijalne štete - razlike između plate koju bi ostvario i invalidske penzije, za period od septembra 2014. godine do avgusta 2017. godine, sa zakonskom zateznom kamatom na mjesečne iznose razlike od 10. narednog mjeseca za prethodni mjesec do isplate, te iznos od 4.771,12 KM, na ime naknade troškova postupka.

U ostalom dijelu revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Kotor Varoši broj: 73 0 P 021659 19 P 2 od 23.07.2021. godine obavezan je tuženi da tužitelju, na ime naknade štete isplati ukupan iznos od 28.970,85 KM i to: na ime nematerijalne štete iznos od 25.500,00 KM od čega: na ime umanjenja životne sposobnosti iznos od 15.000,00 KM; na ime pretrpljenog bola iznos od 5.000,00 KM; na ime pretrpljenog straha iznos od 3.500,00 KM; na ime naruženosti iznos od 2.000,00 KM i na ime materijalne štete iznos od 3.470,85 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Odbijen je zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi na isplatu naknade nematerijalne i materijalne štete, kao i zakonske zatezne kamate na dosuđeni iznos materijalne štete u periodu od 13.5.2013. godine do presuđenja, preko dosuđenih iznosa u stavu 1. izreke presude, kao i zahtjev za obavezivanje tuženog na isplatu mjesečnih iznosa na ime rente od po 301,85 KM počev od 01.01.2017. godine pa do druge odluke suda sa zakonskom zateznom kamatom za svaki mjesečni obrok počev od 1. do 5. za prethodni mjesec pa do isplate.

Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 73 0 P 021659 21 Gž 2 od 11.4.2022. godine, žalbe stranaka su djelimično usvojene, prvostepena presuda preinačena i suđeno tako da je obavezan tuženi da tužitelju nadoknadi nematerijalnu štetu i da mu po tom osnovu isplati: na ime duševnih bolova zbog smanjenja životne aktivnosti iznos od 20.000,00 KM (dvadesethiljada KM); na ime pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 5.000,00 KM (pethiljada KM); na ime pretrpljenog straha iznos od 4.000,00 KM (četirihiljade KM); na ime duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 5.000,00 KM (pethiljada KM), odnosno ukupno na ime naknade nematerijalne štete iznos od 34.000,00 KM (tridesetčetirihiljade KM), sa zakonskom zateznom kamatom od 23.07.2021. godine, kao dana donošenja prvostepene presude, do isplate, Zahtjev tužitelja za naknadu nematerijalne štete na ime pretrpljenog straha u iznosu od 1.000,00 KM (hiljadu KM) sa zakonskom zateznom kamatom na ovaj iznos je odbijen.

Obavezan je tuženi da tužitelju nadoknadi materijalu štetu na ime razlike između plate koju bi ostvario i invalidske penzije, za period od septembra mjeseca 2014. godine do avgusta mjeseca 2017. godine, u ukupnom iznosu od 7.139,51 KM (sedamhiljadastotridesetdevet 51/100 KM) sa zakonskom zateznom kamatom na mjesečne iznose razlike između invalidske penzije i plate tužitelja, od 10. u narednom mjesecu za prethodni mjesec do isplate.

Zahtjev tužitelja za isplatu materijalne štete u preostalom dijelu, u iznosu od 6.731,01 KM (šestihiljadasedamstotridesetjedan 01/100 KM) je odbijen, te je odbijen i zahtjev tužitelja za naknadu materijalne štete na ime razlike plate i invalidske penzije za period od 01.01.2017. godine do septembra mjeseca 2017. godine u ukupnom iznosu od 832,32 KM (osamstotridesetdva 32/100 KM), dok je zahtjev tužitelja za isplatu materijalne štete u vidu rente od septembra mjeseca 2017. godine pa ubuduće, u mjesečnom iznosu od po 301,85 KM (tristojedna 85/100 KM) odbijen u cijelosti, kao i zahtjev za isplatu zakonske zatezne kamate na materijalnu štetu preko dosuđenog.

Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu materijalne štete u vidu rente u iznosu od 301,80 KM (tristojedna 80/100 KM) počev od 01.01.2017. godine pa do druge odluke suda sa zakonskom zateznom kamatom na svaki mjesečni obrok od 1. do 5. za prethodni mjesec, pa do isplate.

Obavezan je tuženi da tužitelju, na ime troškova cijelog postupka, isplati iznos od 6.913,23 KM (šestihiljadadevetstotrinaest 23/100 KM).

Zahtjev tužitelja za isplatu troškova parničnog postupka preko dosuđenog iznosa je odbijen, kao i zahtjev tuženog za naknadu troškova parničnog postupka, istaknut pred prvostepenim sudom i u žalbenom postupku, u cjelosti.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku, u dosuđujućem dijelu, pobija tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i osporena presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev u cjelini, a tužitelj obaveže da mu nadoknadi troškove parničnog postupka.

U odgovoru, tužitelj predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija je djelimično osnovana.

U ovom postupku tužitelj traži naknadu nematerijalne i materijalne štete koju je pretrpio povređivanjem na poslu za vrijeme rada kod tuženog.

Tužitelj je, prema utvrđenom činjeničnom stanju, bio zaposlen kod tuženog na radnom mjestu sjekača. Imao je položen ispit za sjekača i ovim poslom se bavio dugi niz godina i prije nego što je primljen na rad kod tuženog (13.5.2013. godine), te je kod tuženog prošao i obuku

zaštite na radu o čemu svjedoči Uvjerenje o osposobljenosti za samostalan i bezbjedan rad i rukovanje, koje je izdao R.-t. z. d.o.o. Preduzeće za rudarsko-tehnološki razvoj i zaštitu na radu P., broj ... od 14.05.2013. godine. Dana 15.5.2013. godine zadobio je teške tjelesne povrede na poslu, na kraju radnog vremena, oko 16,00 časova, prilikom napuštanja radnog mjesta. Nesreća se desila u šumi, na terenu pod nagibom, tako što se stablo bukve (trupac) koju je on posjekao pokrenulo i prignječilo mu stopalo lijeve noge. Povrijeđena je lijeva potkoljenica. Prema nalazu vještaka medicinske struke došlo je do zgnječenja mišićnog tkiva i kostiju donjeg dijela lijeve potkoljenice, pa je tužitelju zbog te povrede amputirana lijeva potkoljenica na transtibialnom nivou sa brtaljkom od 20 cm, podesnim za protezu. Liječen je bolnički i ambulantno i sve je to ostavilo posljedice na život i zdravlje tužitelja u mjeri da je izgubio potpuno radnu sposobnost zbog čega je otišao u invalidsku penziju, a u avgustu 2017. godine u starosnu penziju, jer je napunio 65 godina života.

Tužitelj je trpio sve vidove nematerijalne štete za koje traži naknadu u ovom postupku, kao i materijalnu štetu (koju je izračunao vještak ekonomske struke) koja se ogleda u razlici između invalidske penzije i plate koju bi ostvario da nije zbog navedene povrede izgubio radnu sposobnost.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je zaključio da postoji odgovornost tuženog za štetu koju je pretrpio tužitelj jer da nije dokazao da je obezbjedio sigurne uslove rada na strmom terenu i da je ta odgovornost zasnovana na odredbama člana 154. i 155. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), a pravo tužitelja na traženu naknadu na odredbama člana 189, 195. i 200. istog zakona, ali da ima i doprinosa tužitelja nastanku iste i to u omjeru od 50%, jer su i vještaci za oblast zaštite na radu u svojim nalazima rekli da se nezgoda dogodila nepažnjom tužitelja, pa sudi kao u izreci svoje presude.

Odlučujući o žalbama stranaka, drugostepeni sud nalazi da nema doprinosa tužitelja nastanku predmetne štete pa preinačava nižestepene presude, temeljeći svoju odluku na odredbama člana 173. i 174. u vezi sa članom 177. ZOO, te člana 104. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 38/00, 40/00, 47/02, 38/03, 66/03, 20/07 i 55/07 - Prečišćeni tekst – u daljem tekstu: ZR) i udovoljava zahtjevu tužitelja za naknadu nematerijalne štete u traženim iznosima (osim za pretrpljeni strah) i dosuđuje materijalnu štetu, koja se ogleda u vidu smanjenih prihoda za period od septembra 2014. do avgusta 2017. godine, a u ostalom dijelu zahtjev za naknadu materijalne štete odbija, pa kako se taj odbijajući dio ne pobija revizijom, njime se dalje neće baviti ni ovaj sud.

Drugostepeni sud je odlučujući o zahtjevima tužitelja, imajući u vidu okolnosti nastanka štetnog događaja, vrstu i težinu povreda, tok liječenja, vrijeme trajanja i intenzitet fizičkog bola, straha, te duševnog bola zbog umanjjenja životne aktivnosti (od 50%) i naruženosti (srednjeg stepena), koje je trpio tužitelj (sve utvrđeno po vještaku medicinske struke, čijem nalazu i mišljenju stranke nisu prigovarale), te životnu dob tužitelja, kao i nalaz vještaka ekonomske struke, uz pravilnu primjenu odredbe člana 200. i 195. ZOO – i po mišljenju ovog suda – pravilno utvrdio visinu nematerijalne i materijalne štete.

Nasuprot prednjem, drugostepeni sud je pogrešno primjenio materijalno pravo kada je tužitelju predmetnu štetu dosudio u punom iznosu, jer iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da ima i doprinosa tužitelja nastanku iste i to (i po ocjeni ovog suda) u omjeru od 50%, slijedom čega je trebalo primijeniti pravila o podjeljenoj odgovornosti iz člana 192. ZOO.

Tužitelj je predmetnu štetu pretrpio na poslu, prilikom obavljanja redovnih poslova i radnih zadataka, pa je tuženi, kao poslodavac, saglasno odredbi člana 104. ZR, prema kojoj radnik ima pravo na naknadu štete od poslodavca koju pretrpi na radu ili u vezi sa radom, osim ako je šteta nastala zbog njegove krivice ili nepažnje, dužan tu štetu naknaditi, u skladu sa propisima o obligacionim odnosima, kako propisuje odredba člana 106. ZR .

Osim toga, u ovom slučaju je šteta prouzrokovana opasnom stvari (oborenim stablom u pokretu) i opasnom djelatnošću (sječa stabala) čiji je imalac i vršilac djelatnosti tuženi, pa se njegova odgovornost temelji i na odredbi člana 174. stav 1. ZOO, kako ispravno zaključuje i drugostepeni sud. Drugačije rečeno, tuženi bi kao vršilac opasne djelatnosti i imalac opasne stvari, odgovarao za predmetnu štetu i da tužitelj nije bio njegov radnik.

Dakle, nema sumnje da je predmetna šteta, kako je naprijed rečeno, uzrokovana dejstvom opasne stvari, odnosno opasne djelatnosti za koju odgovara njen imalac, odnosno vršilac opasne djelatnosti, po principu uzročnosti (objektivna odgovornost). Za vršenje navedene opasne djelatnosti (sječa stabala koja se obavljala na terenu pod nagibom, bez obzira koliki je to nagib) tuženi je morao obezbjediti posebne i pojačane mjere opreza, sigurnosti i zaštite (kako ispravno obrazlažu i nižestepeni sudovi), jer je po prirodi stvari mogao i trebao predvidjeti mogućnost nastupanja štetne posljedice, a svojim djelovanjem - uključivanjem dužnog i pojačanog nadzora i obezbjeđenja izvođenja ovih radova uz stalni nadzor - i spriječiti nastanak štete. Pritom ga ne opravdava okolnost da je tužitelj bio dugogodišnji radnik na ovim poslovima i da je bio obučen za takvu vrstu djelatnosti. To ne znači da je sa smanjenom pažnjom mogao pristupiti izvođenju ovog opasnog posla.

Proizlazi, da je u konkretnom slučaju neprimjenljiva odredba člana 177. stav 2. ZOO, koja govori o potpunom oslobađanju odgovornosti za naknadu štete imaoca opasne stvari ili vršioca opasne djelatnosti za štetu uzrokovanu tom stvari ili opasnom djelatnosti.

Međutim, s obzirom da je tužitelj, kao dugogodišnji i iskusni radnik takođe propustio da pri izvođenju ovog opasnog posla uloži dužnu i pojačanu pažnju, bilo je mjesta primjeni odredbe člana 177. stav 3. ZOO prema kojoj se imalac opasne stvari ili vršilac opasne djelatnosti djelimično oslobađa odgovornosti ako je oštećeni djelimično pridonio nastanku štete.

Naime, prema pravilima navedenog posla (sadržanim u odredbama Pravilnika o zaštiti na radu, kojima se detaljno bavio drugostepeni sud), a o kojim pravilima su se izjasnili i vještaci iz oblasti zaštite na radu, tužitelj je kao radnik koji je posjekao predmetno stablo isto morao stabilizirati i nesumnjivo se uvjeriti da je ono nepomično na zemlji i da se neće pomjerati. Ovakva njegova obaveza je bila tim veća jer je sječa vršena na terenu pod nagibom. Ovdje treba reći da je teren nesumnjivo bio pod nagibom, jer da nije ne bi došlo do kotrljanja stabla (trupca), što navode revidenta istaknute u ovom pravcu čini neosnovanim. Tužitelj se, dakle, prije nego što je prešao s donje strane posječenog stabla (bez obzira je li imao mogućnost i da ga zaobiđe pa da se ne nađe na njegovoj putanji klizanja) radi svoje sigurnosti a i radi sigurnosti drugih izvođača ovog posla (bila su još trojica, jer po pravilima ovog posla sječu ne može vršiti samo jedan radnik – najmanje ih mora biti dvojica) morao uvjeriti da je posječeno stablo (trupac) potpuno stabilno i da se neće pomjerati. Tu stabilizaciju stabla je trebao izvršiti upravo on koji je stablo i posjekao. U krajnjem slučaju mogao je potaknuti njegovo pomjeranje nizbrdo prije nego što je prešao s njegove donje strane i tako bi izbjegao nesreću i povrjeđivanje. Kada nije tako postupio i sam je pridonio nastanku štete i to u omjeru od 50% kao je našao i prvostepeni sud.

Kako je odredbom člana 192. stav 1. ZOO propisano da oštećeni koji je pridonio da šteta nastane ili da bude veća nego što bi inače bila ima pravo samo na srazmjerno smanjenje

naknade, a ovaj sud je našao da je doprinos tužitelja nastanku predmetne štete 50%, u toj srazmjeri su mu dosuđeni iznosi na ime naknade štete, po svim vidovima, kao u izreci ove presude.

Naprijed izloženo čini neosnovanim i nedokazanim navode revidenta kojim pokušava dokazati tvrdnju da je do predmetne štete došlo isključivo krivicom tužitelja, slijedom čega je njegova revizija samo djelimično usvojena i odlučeno kao u izreci na osnovu odredbe člana 250. stav 1. i člana 248. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 u daljem tekstu ZPP).

O troškovima postupka odlučeno je na osnovu odredbe člana 397. stav 2. u vezi sa članom 386. stav 2. i članom 387. ZPP.

Troškovi se dosuđuju prema uspjehu u parnici. S obzirom da je konačno opredjeljenim zahtjevom tužitelj tražio isplatu ukupnog iznosa od 66.986,52 KM, a konačno mu je dosuđen ukupan iznos od 21.069,75 KM, njegov uspjeh u parnici, kvantitativno gledano, iznosi 30,70%. Međutim, tuženi je tokom postupka ospravao svoju odgovornost za naknadu predmetne štete (kako osnov tako i visinu), pa kada se ima u vidu ta okolnost, odnosno i kvalitativni uspjeh tužitelja, njegov uspjeh iznosi 50%. Troškovi postupka koje je imao bili su nužni (član 387. stav 1. ZPP) za dokazivanje osnova i visine spornog potraživanja. Tužitelj je, zastupan po punomoćniku advokatu, tražio troškove zastupanja, u svemu obračunate prema odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/05), uključujući i troškove vještačenja, u ukupnom iznosu od 9.542,25 KM. Cijeneći njegov uspjeh u parnici dosuđen mu je iznos od 4.771,12 KM.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost opravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić